

Libris.RO

Respect pentru oameni și carte

TERRY PRATCHETT

**FORMIDABILUL MAURICE
ȘI OASTEA
ROZĂTOARELOR SAVANTE**

O POVESTE DIN LUMEA DISC

Traducere din engleză
de Iulia Arsintescu

ARTHUR

Într-o zi, neastâmpărat fiind, dom' Iepurescu s-a uitat peste gardul viu la ogorul lui Fred Tăraru și a văzut că era plin de salată proaspătă. Cu toate astea, dom' Iepurescu nu se simțea plin de salată. Asta nu i se părea drept.

Din *Dom' Iepurescu trăiește o aventură*

Sobolani!

Şobolanii fugăreau câinii și muşcau pisicile, şobolanii... Dar a fost mai mult decât atât. După cum a spus formidabilul Maurice, a fost o întreagă poveste despre oameni și despre şobolani. Şi cel mai greu se dovedea să hotărăşti care erau oamenii și care erau şobolanii.

Maliția Grim a spus, însă, că a fost o poveste despre povești.

A început – *o parte* din ea a început – în poștalionul care venea peste munți din orașele îndepărtate de la câmpie.

Vizitiului nu-i plăcea deloc portiunea aceea a călătoriei. Traseul řerpuia printre păduri și pe lângă munți, pe drumuri desfundate. Între copaci domneau umbre adânci. Vizitiului i se părea uneori că făpturi ascunse vederii urmăreau poștalionul. Asta îl umplea de fiori.

În această călătorie anume, spaima lui cea mai mare era că auzea voci. Nu se îndoia cătuși de puțin. Veneau din spatele lui, de pe acoperișul poștalionului, iar acolo nu se aflau decât sacii poștali din pânză impermeabilă și bagajul Tânărului. Nimic destul de mare ca să se ascundă înăuntru un om. Și cu toate acestea, vizitiul era sigur că auzea din când în când voci pițigăiate vorbind în şoaptă.

În acel moment, în poștalion se afla un singur pasager. Un Tânăr blond citea dintr-o carte, stând de capul lui în căruță zdruncinată. Citea rar, cu voce tare, plimbându-și degetul peste cuvinte.

— Regiunea Ubberwald, a citit el tare.

— Se spune „Überwald“, a zis foarte limpede o voce mărunțică și pițigăiată. Punctele de deasupra îl fac să se citească „uu“, mai lung. Dar te descurci bine.

— Uuuüberwald?

— Există ceva care se numește pronunție în exces, puștiule, a zis altă voce, parcă pe jumătate adormită. Dar știi care-i treaba cea mai bună în legătură cu Überwald? Se află la mare, mare distanță de Sto Lat. Și la mare distanță de Pseudopolis. La mare distanță de *orice loc* în care comandanțul Gărzii zice că ne fierbe de vii dacă ne mai vede. Și nu-i nici foarte modern. Drumuri proaste. Munți grămadă, până ajungi la el. Oamenii nu se prea deplasează pe-aici. Așa că veștile nu circulă repede, înțelegi? Și n-au polițiști. Puștiile, în locul acesta putem face *avere*.

— Maurice? a zis prudent băiatul.

— Da, puștiule.

— Nu crezi că ce facem noi este, știi tu... *necinstit*?

A urmat o pauză, înainte ca vocea să-i răspundă:

— Cum adică *necinstit*?

Respect pentru autoritatea învățătorilor
Pai... le luăm banii, Maurice.

Poștalionul a dat peste o groapă, a săltat și s-a zgâlțât.

— Hai să ne gândim, a zis nevăzutul Maurice. Întrebarea pe care ar trebui să ți-o pui este: *de la cine* luăm noi banii, de fapt?

— Pai, în general îi luăm de la primar, de la consiliul local sau de la cineva de genul acesta.

— Exact. Iar asta înseamnă... ce? Am mai vorbit și înainte.

— Ăăăă...

— Înseamnă că sunt *banii guvernului*, a spus răbdător Maurice. Spune și tu: banii gu-ver-nu-lui.

— Banii gu-ver-nu-lui, a repetat ascultător băiatul.

— Exact! Și ce fac guvernele cu banii?

— Pai, ele fac...

— Plătesc soldați, a zis Maurice. Pornesc războaie. De fapt, probabil că am oprit deja o sumedenie de războaie, luându-le banii și punându-i într-un loc unde nu mai pot face niciun rău. Ar trebui să ne ridice *statoi*, dacă s-ar gândi mai bine.

— Unele dintre orașele acelea păreau tare sărace, Maurice, a zis îndoit puștiul.

— Tocmai locuri ca ele n-au nevoie de războaie.

— Bob Periculos spune că este... Băiatul s-a concentrat și buzele i s-au mișcat o vreme înainte să rostească cuvântul, ca și cum încerca să-i găsească pronunția potrivită... Că este ne-e-tic.

— Așa-i, Maurice, a spus vocea pițigăiată. Bob Periculos susține că n-ar trebui să trăim din înșelăciune.

— Ascultă, Piersicuța, oamenii sunt cei care urmăresc înșelăciunea tot timpul. Țin cu tot dinadinsul să se înșele unii pe alții și de aceea aleg guverne care să facă treaba asta pentru ei. *Noi* le dăm ceva valoros, în schimbul banilor. Ei sunt

invadăți până-n gât de şobolani, plătesc un fluierăş, şobolanii îl urmează toţi în păr pe puştiul cu fluierul şi se cără din târg şi, ce să vezi, gata invazia, toată lumea-i mulțumită, nimeni nu le mai pişorceşte făina, guvernul este reales de populaţia recunoscătoare, toată lumea râde, cântă şi dansează. Bani cheltuiţi *cu folos*, după părerea mea.

— Dar invazia de şobolani există numai pentru că aşa îi facem noi să credă, a zis vocea Piersicuţei.

— Ei bine, draga mea, alt lucru pe care oricum îşi cheltuiesc banii toate guvernele astea mărunte sunt vânătorii de şobolani, nu înțelegi? Nici nu ştiu de ce-mi mai bat capul cu voi, zău că nu ştiu.

— Da, dar noi...

Şi-au dat seama că poştalionul se oprise. Afară, în ploaie, se auzea clinchetul clopoţilor de la hamuri. Pe urmă poştalionul s-a zgâltăit puţin şi s-a auzit zgomot de paşi care alergau.

O voce din întunericul de afară a întrebat:

— Există vreun fel de *magi* acolo înăuntru?

Ocupanţii poştalionului s-au uitat nedumeriţi unul la altul.

— Nu, a zis puştiul, dar era genul de „nu“ care însemna mai degrabă „de ce întrebî?“

— Sau vreun fel de *vrăjitoare*? a continuat vocea.

— Nu, nici vrăjitoare, a zis puştiul.

— Bun. Atunci, poate nişte *troli* înarmaţi până-n dinţi angajaţi de compania poştală?

— Mă îndoiesc, a spus Maurice.

A urmat o tacere plină doar de sunetul ploii.

— Bine, dar vârcolaci? a zis în cele din urmă vocea.

— Ăştia cum arată? a întrebat puştiul.

— Perfect normal, până când se umplu de păr, de dinţi, le cresc labe uriaşe şi sar la tine pe fereastră, a spus vocea.

Cel care vorbea parcă bifa o listă.

— Toți avem păr și dinti, a zis băiatul.

— Atunci, sunteți vârcolaci?

— Nu.

— Bine, bine – a urmat altă pauză umplută de zgomotul ploii. Vampiri, poate, a zis vocea. Noaptea e umedă, n-ați vrea să zburăți pe o vreme ca asta. Așadar, ceva vampiri pe-acolo?

— Nu! a zis puștiul. Suntem cu toții absolut nepericuloși.

— Of, Doamne, a murmurat Maurice și s-a strecurat sub bancă.

— Ce ușurare! a zis vocea. În zilele noastre, trebuie să fii extrem de precaut. Umblă o grămadă de ciudați.

Pe fereastra poștalionului a apărut împinsă din afară o arbaletă și vocea a spus:

— Banii și viața! Două dintr-o lovitură, dacă pricepeți.

— Banii sunt în cufărul de pe acoperiș, s-a auzit de la nivelul podelei vocea lui Maurice.

Tâlharul la drumul mare s-a uitat în interiorul întunecos al poștalionului.

— Cine a spus asta? a întrebat el.

— Ăăă, eu... a zis băiatul.

— N-am văzut să-ți fi mișcat buzele, puștiule!

— Banii chiar sunt *pe acoperiș*. În cufăr. În locul tău însă, eu n-aș...

— Ha, chiar cred că tu n-ai... a zis tâlharul.

Fața lui mascată a dispărut de la geam.

Băiatul a ridicat fluierul care zacea lângă el pe bancă. Era unul din cele care se numeau „fluiere de-o para“, deși nu-și amintea nimeni când costaseră ele vreodată doar un ban.

— Cântă *Jaf cu violență*, puștiule, a zis Maurice încetisor.

— N-am putea pur și simplu să-i dăm banii? s-a auzit vocea Piersicuței. Era o voce subțirică de tot.

Respect pentru autor și traducător
Banii există ca să ni-i dea oamenii *nouă*, a zis sever Maurice.

Au auzit deasupra lor scrâşnetul cufărului pe acoperișul poştalionului, în timp ce tâlharul îl trăgea jos.

Băiatul a ridicat ascultător fluierul și a cântat câteva note. S-au auzit apoi mai multe zgomote: un scârțâit, o bufnitură, un fel de vânzoleală și pe urmă un tipăt foarte scurt.

Când s-a făcut liniște, Maurice s-a urcat din nou pe bancă și a scos capul pe geamul poştalionului, în noaptea întunecată și ploioasă.

— Ești un om la locul lui, a spus el. Cu judecată. Cu cât te zbați mai tare, cu atât te mușcă mai rău. Cred că încă nu ți-au sfâșiat pielea, nu? Bine. Vino mai aproape, să te pot vedea! Dar cu grijă, da? Nu vrem să se sperie nimeni, bine?

Tâlharul a reapărut la lumina felinarelor poştalionului. Pășea foarte rar și grijuliu, cu picioarele depărtate larg. Și scâncea încetisoară.

— Aha, iată-te, a zis voios Maurice. Ți-au urcat prin pantaloni, nu-i aşa? Șmecherie tipică de şobolani. Dă numai din cap, nu vrem să-i stârnim. Cine știe cum s-ar putea termina.

Tâlharul a dat din cap încet de tot, apoi ochii i s-au îngustat.

— Ești *pisică*? a murmurat el.

Pe urmă s-a uitat cruciș și i s-a tăiat răsuflarea.

— Ți-am spus eu să vorbești? a spus Maurice. Nu cred că ți-am spus să vorbești, aşa-i? Vizitiul a luat-o la sănătoasa, sau l-aî omorât?

Fața bărbatului nici nu s-a clintit.

— Ei, îneveți repede, îmi *place* treabă asta la un tâlhar, a continuat Maurice. Acum poți să-mi răspunzi.

— A fugit, a zis răgușit tâlharul.

Maurice a tras capul înapoi în poştalion.

Respect pen Ce părere aveți? a spus el. Poștalion, patru cai, probabil ceva lucruri valoroase în sacii de poștă... ar putea însemna vreo mie de dolari sau mai mult. Îl facem vizită pe puști. Merită să încercăm?

— Așta-i *furt*, Maurice, a zis Piersicuța, care stătea pe bancă lângă băiat.

Persicuța era şobolan.

— Ei, n-ar fi chiar *furt*, a zis Maurice. Mai degrabă... *ceva găsit*. Dacă vizitul a fugit, e mai mult o... recuperare. Bună idee, am putea cere recompensă! Ar fi *mult* mai bine. Şi legal, totul. Facem aşa?

— Oamenii ar pune prea multe întrebări, a zis Piersicuța.

— Dacă lăsăm poștalionul aici, cineva o să-l fure, *haț!*, cât ai clipi, s-a väicărit Maurice. O să dispară vreun hoț cu el! Nu mai bine îl luăm noi? *Noi* nu suntem hoți.

— Îl *lăsăm* aici, Maurice, a spus Piersicuța.

— În cazul asta, hai să furăm calul tâlharului, a zis Maurice, de parcă noaptea nu se putea termina cum se cuvinte dacă nu furau măcar *ceva*. Să furi de la un hoț nu se cheamă *furt*, faptele se anulează una pe alta.

— Nu putem rămâne aici toată noaptea, i-a zis puștiul Piersicuței. Are dreptate.

— Exact! a intervenit cu grăbire tâlharul. Nu puteți rămâne aici toată noaptea!

— Aşa este, s-a auzit un cor de voci din pantalonii lui, nu putem rămâne aici toată noaptea!

Maurice a oftat și a scos din nou capul pe geam.

— Biiine, a spus el. Uite cum facem. Tu o să stai complet nemîșcat, o să te uiți fix înainte și n-o să-ncerci nicio şmecherie, pentru că altminteri, rostesc doar un cuvânt și...

— Nu rosti cuvântul acela! a zis tâlharul cu și mai mare grăbire.

— Bine, a zis Maurice. Drept pedeapsă îți luăm calul, iar ție îți rămâne poștalionul, pentru că dacă l-am lua noi s-ar numi furt și numai hoții au voie să fure. Ți se pare corect?

— Cum spui tu! a zis tâlharul, apoi s-a gândit puțin și a adăugat imediat: Dar te rog să nu spui *nimic!*

A continuat să se uite drept înainte. I-a văzut pe băiat și pe motan coborând din poștalion. A auzit în spatele lui mai multe zgomote, în timp ce-i luau calul. Și s-a gândit la sabia lui. Poate că se alegea el din afacerea asta cu un întreg poștalion, dar mai era și mândria profesională la mijloc!

— Gata, a spus după o vreme vocea de pisică. Noi vom pleca de-acum cu toții, iar tu trebuie să promiți că n-o să te clintești din loc până când nu ne facem nevăzuți. Promiți?

— Pe cuvântul meu de hoț! a zis tâlharul, coborând încet mâna spre mânerul sabiei.

— Bine. Chiar te credem, să știi, a zis vocea de pisică.

Bărbatul și-a simțit pantalonii mai ușori pe măsură ce șobolanii se scurgeau afară și se împrăștiau, apoi a auzit clopoțeii de pe hamuri. A așteptat un moment, pe urmă s-a răsucit, a scos sabia și s-a năpustit înainte.

Forte puțin înainte, de fapt. Nu s-ar fi izbit chiar atât de tare de pământ, dacă cineva nu i-ar fi legat deja laolaltă șireturile ghetelor.

Ceilalți spuneau despre el că era formidabil. Formidabilul Maurice, aşa îl numeau. El nu intenționase niciodată să fie formidabil. Pur și simplu se întâmplase.

Își dăduse seama că se petreceea ceva ciudat în ziua în care, chiar după masa de prânz, se uitase la imaginea lui reflectată într-o băltoacă și se gândise „Ăsta-s eu“. Înainte, nu fusese niciodată *conștient* de el însuși. Îi venea greu, desigur, să-și

Respingintească în ce fel gândise înainte să devină formidabil. I se părea că mintea nu-i fusese decât un fel de ciorbă.

Și pe urmă îi apăruseră în cale șobolanii, care trăiau sub grămadă de gunoi dintr-un colț al teritoriului său. Maurice își dăduse seama că șobolanii aveau ceva educație atunci când se năpustise după unul dintre ei, iar el îi spusesese: „N-am putea să discutam despre ce vrei să faci?“ O parte din formidabila lui minte nou-nouță îi spusesese că nu putea mâncă pe cineva care vorbea. Nu înainte să asculte ce avea de spus, cel puțin.

Şobolanul acela fusese Piersicuța. Nu semăna cu restul șobolanilor, la fel cum nu semănau nici Bob Periculos, Stai-pafară, Negrumat, Slanădeporc, Banideoparte, Toxic și toți ceilalți. Dar nici Maurice nu mai era de-acum un motan ca oricare altul.

Celealte pisici i s-au părut, dintr-o dată, *tâmpite*. Maurice a început să-și petreacă vremea cu șobolanii, în locul pisicilor. Cu șobolanii putea sta de vorbă. Se înțelegeau ca lumea, atât timp cât el ținea minte să nu le mânânce vreun cunoscut.

Şobolanii petreceau o grămadă de timp întrebându-se de ce deveniseră *ei* deștepți dintr-o dată. Lui Maurice i se părea pierdere de vreme. Lucruri dintr-astea se întâmplă, punct. Șobolanii continuau să se gândească dacă nu era din cauză că mâncaseră ceva anume din grămadă de gunoi, dar Maurice își dădea seama că un asemenea fapt nu putea să explice schimbarea *lui*, pentru că el nu mâncă niciodată gunoi. Iar din grămadă *aceea* oricum n-ar fi mâncat nici în ruptul capului, ținând cont de unde provenea...

Lui Maurice șobolanii i se păreau, sincer vorbind, proști. Inteligenți, da, dar *proști*. Maurice trăia pe stradă de patru ani, nu-i mai rămăsese nicio ureche întreagă, avea nasul